

בשבוע המהדורה הדיגיטלית

פרופ' זכי שלום: נכון תיאורית

האם צריך למנות מזכיר צבאי שיעדכן ויתדרך את חברי הקבינט המדיני-ביטחוני?

מאת **נעמה בן חיים**, כ"ד באייר תשע"ו 21:03 01/06/16

פרופ' זכי שלום
צילום: עצמי

ההצעה למנות מזכיר צבאי שיעדכן ויתדרך את חברי הקבינט המדיני-ביטחוני טומנת בחובה פוטנציאל לשיפור תהליך קבלת ההחלטות של חברי הקבינט, אך אין ודאות שאכן היא תביא לשיפור.

היא באה על רקע העובדה שחברי הקבינט מוצפים בפעילויות ועיסוקים רבים מאוד: ניהול המשרד שעליו הם מופקדים; פעילות מפלגתית לצורך הישרדות פוליטית, ובוודאי – אם ברצונם לשדרג את מעמדם הפוליטי; מפגשים עם מנהיגים ודיפלומטים זרים, אנשי תקשורת ועוד. ולא לשכוח שבסופו של דבר כל חבר קבינט הוא גם איש משפחה עם בן או בת זוג, ילדים ואולי גם נכדים, וגם אלה תובעים ממנו הקצאת זמן. לכן, כאשר מדובר בהחלטות גורליות הקשורות בחיי אדם המתקבלות בקבינט, בהחלט חשוב למנות איש מקצוע שיבהיר לשרים דקויות ופרטים בסוגיות שמטבע הדברים אין להם הבנה מעמיקה בהן.

יחד עם זאת, אני סקפטי אם המהלך יהיה יעיל.

ראשית, גם כיום יכול כל חבר קבינט לבקש ולקבל תדריך בסוגיה צבאית אם ירצה בכך. השאלה היא אם ירצה להקדיש את הזמן והמאמץ הנדרשים לכך, וזה כלל לא בטוח.

שנית, קיימת סכנה שפרטים ונתונים בעלי אופי סודי ורגיש ביותר שיובאו לידיעתו של חבר הקבינט יגיעו לגורמים לא מוסמכים.

שלישית, ההנחה שאיש צבא הוא בהכרח גורם מקצועי נטול פניות פוליטיות מייצגת אולי מצב רצוי, אך לא בהכרח מצב מצוי. לכל הכרעה אסטרטגית שעומדת בפני חברי הקבינט יש גם ממד פוליטי ולעתים אף מפלגתי, במיוחד במדינה מורכבת כמו ישראל. האם המזכיר הצבאי ידע בהכרח להתעלות מעל לשיקולים פוליטיים ולתת רק הנחיות מקצועיות? ייתכן שכן וייתכן שלא.

לסיכום, ההצעה טובה עקרונית, אך ספק אם תועיל וייתכן אף שתזיק.

פרופ' זכי שלום, חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי